

Estima igual qu' aburreix
 y jo hi vull demanar
 que se serveixi estimar,
 ja qu' al fi li es lo mateix.

H

De dijous á dijous

JUST fa quaranta y pico de anys que tenim Teatro Catalá y fins ara no s' en han adonat á Madrid, à lo menys els xicots de las grans rotativas.

No han sigut bastants els triomfs y llors guanyats per en Pitarra, l' Arnau, en Vidal y altres meritíssims autors que van assentar la pedra fonamental del nostre grandiót teatro, juntament ab los Jochs Florals basa del renaixement literari Catalá.

No s' en recordan de quant l' Academia Espanyola consignant á en Frederich Soler lo premi de cinch mil pessetas assenyalat per la Reyna Regent, deya en son veredict que no entenía premiar tan sols son drama *Batalla de Reynas* sino tot lo teatro de la nostra terra, reassumit en l' obra del primer poeta, la mellor d' aquella collita.

Fins ara que ho han tingut als... nassos, no han vist l' inmens esclat literari que representa nostre teatro, que ben be podria envanir no una regió com la nostra, no una llengua com la catalana, que per no tenir caracter oficial no pot donar rendiments efectius als que la conrehuan; sino tot un reylme.

Y ara com ara, 'ns condól veure lo cas que'n fan.

Tots sos elogis y «di i ambos» s' en van mes cap enaltir els mèrits de 'n Borrás com actor, que se 'ls te ben guanyats y no voldriam pas regatejarli que no pas á l' obra artistica y literaria dels benemerits escriptors catalans d' avants y d' ara.

Ben be coneixia 'l drap lo malaguanyat en Serafi Pitarra, quan en vida may volgué portar son Teatro á la Cort.

-No me l' entendrian, deya sempre y fracassaria á Madrid lo que aquí agrada tant; no vull pas esposar-mhi...

Y per aixó may aná á las Castellas mes que com á visitant.

*
**

Verament no li mancavan elements per quedarhi tan bé com ara ó pot ser millor.

Lo nostre Teatro en sas mans, estava en mans d' un artista y d' un idolátrich per son art... ben be al revés d' ara, que donat á mans de mercaders especuladors, no mes miran de treure lo such, esprenent las darreras gotas de l' obra del gran dramaturch catalá, un dels primers del mon, encara que no li hagin alsat l' estatua que té tan ben guanyada.

¡Diuen artistas!.. S' havia de fruir lo treball d' en Fontova, lo Coquelín del nostre Teatro; de la Paca Soler, de 'n Villahermosa, de l' Isern, de la Mirambell la sens igual característica, de la Monné.

Sols lo venerable actor Iscle Soler, queda com penyora d' aquells ditxosos temps y en Goula, en Fuentes y en Virgili veteranos en 'l art, quins mèrits no poden esser ben segur reconeguts com ells se mereixen.

¡Han arribat á dir 'ls crítichs madrilenys, que *Lo Pubill* era obra antiga y ja fora de las costums catalanas! ¡Las deuen coneixer ben poch!

Entremix dels planys d' aquest aymador del nostre Teatro Regional, ens regositjém de l' éxit ob-

tingut p' els nostres comedians y sobre tot per l' Enrich Borrás, qu' encar que no tinga res que veurer ni comparar ab en Zaccoppi, podém ben dir qu' es lo galan mellor mestre que trepitja l' escena á Espanya no haventhi cap á la Cort de la seva potencia dramática.

Els elogis que 's fan d' ell á Madrid son ben guanyats y deuen ser espontánis... lo que 's compra, son las exageracions que may fallan.

*
**

Lo cas mes galdós en la obertura de las Corts, es estat sentir lo president Romero Robledo, aquell mateix tan famós de la revolució del Septiembre, donant compte als diputats de la mort á París y de l' enterrament de la ex-reyna donya Issabel segona, aquella mateixa que tant y tant havia bescantat, aplicantli alló «de la raza etc., etc.

¡Quinas cosas fa fer y quins cambis fa donar la menjadora!

Aquest subjecte, ja se'n recordarán... es aquell que li van cridar «barra» al meeting del Principal, quant va venir á Barcelona y lo mateix qu' ants de apoyar lo govern, demanava qué se jo quants ministeris, governs civils y empleyos de tota mena p' els seus amichs qu' es ben clar que 'n te molts... molts.

«Nada» una sangonera del Estat.

*
**

L' Ajuntament republicá ja 'ns en ha fet una de bona.

Volém dir que no ha volgut afluixar la mosca per pagar 'ls capellans de la professó del Corpus.

Els clérgues son gent endemoniada, per tant que son ofici es lo combatre lo dimoni... y es clar ja 's coneixen de tant tenir tractes y vet' aquí que s' han avingut ab uns quants richs beyatos perque no 'ls manquin els quartets per la professó, en la «qual» l' Ajuntament no mes hi posará 'ls gegants, las trampas y algún regidor dels que 'ls agrada lluir la banda.

Lo dimoni, no ha pogut ferhi més, perque en quant á l' acort pres en la sessió extraordinaria de pagar la subvenció.. no s' hi han ratificat en l' ordinaria, com es de lley.

Res... lo tret per la culata.

Diu que no falta qui s' en estira 'ls cabells y alguna cosa mes.

Be, regidors... ben fet.

Ara l' altre any, ja 'ls poden fer pagar alguna cosa, p' el lloguer dels carrers ahont passen.

¡Diu que de diners no 'n faltan! Donchs qu' ho paguin.

CALIXTE PÍ Y XARAU.

LA VUYTADA

Los periódich del *tirano*
;fins los més *rotativats*
diuhen que l' actor més *supra*
d' Espanya es l' Enrich Borrás.

Jo que com amich de l' ánima
que li soch de tants... tants anys,
desde quan vâm *descubrirlo*
una colla d' iniciats
en l' art divi de Talía
que d' *un acte* no hém passat;
jo que á l' Enrich ja vaig darli
lo titol d' actor *en cap*
quan va formar companyía
per cop primé á l' altra part
de la Rambla allá 'hont en Rojas
hi fá una campanya gran;
jo que ¡ay! *en mis mocedades*,
quan *feya papers* actuant
ab una colla de nyébits;
qu' eram tots *aficionats*,
á l' Enrich tots imitavam
y 'ns servía de mirall;
jo qu' á n' ell li dech l' haverme
fet coneixe fa molts anys
com autor cómic... y gracias,
puig no hauria debutat.
¡Figureuvos l' alegria,
la satisfacció lleal
qu' he tingut al enterarme
de que 'l meu company Borrás
y amich dels de més confiança
de ja fa una pila d' anys,
ha alcansat allá á la Vila
y Còrt un triomf tant gran
fins al extrém de convencers'
'ls madrilenys entussiasmats
de que 'l primé actor d' Espanya
avuy es l' Enrich Borrás!

Aqueixa gloria alcansada
(ben merescuda, de pas,)
per l' Enrich á la *Comedia*
tirant per terra al instant
tots 'ls idols de l' escena
espanyola, idols de fang,
m' ha dictat aqueixa carta
que vá al peu, feta de raig:

*
**

«Senyor Don Enrich Borrás.—
Teatro de la Comedia. —
Madrid. —(A sas propias mans). —
Gran amich: Te felicito
de debó per l' éxit franch,
pe 'l triomf extraordinari
y entussiasme colosal
que has despertat en la *Vila*
ab las tevas facultats
d' artista que t' obran puesto
entre 'ls millors celebrats
actors de terra extranjera..
y aixó 'ns honra á tots ¡es clar!
«Donchs, que 's creyau 'ls *madriles*?
¿que aqui d' actors no n' hi han?
¿Se creyau, donchs, que 'ls Mendozas
y Ortegas son 'ls gegants
de nostra Escena espanyola,
y que á provincias som *crachs*
en qüestió de la *dramática*
y de sapiguer *fer Art*?
«Has fet més tú ab lo teú geni
d' actor eminent, y fás,
en pró de la nostra terra,
que ¡jo ho crech que si! no pas
'ls discursos dels patriotas
que al Congrès se sent cridar

per fer veure que defensan
lo que no hém de defensar
ab tants *dimes y diretes*
sino ab fets y parlar clá
«Tot lo que val Catalunya
com á regió que prou sab
lo qu' es art en obras sérias
com las que has representat
y com las que representis
del modo que sols tú fás,
quedarà com una proba
perpétua que admirarán
'ls fills dels que are t' admiran
recordant lo temps passat.
«Jo lo que, á fé, sentiria
(com sento á dir per qui baix)
que á Madrid are 't quedéssis
y 'ns abandonéssis ¡ay!
per volguer tornart' *castila*
siguent un gran catalá.
En nom de tota la colla
d' amichs vells, t' baig de pregar
que no faltis á Romea,
com sempre lo vineni any;
perque sino 'ns quedaríam
tot junts ab las mans al cap.
«Y rés més. Per abraçarte
y sentirte de pé á pé
quin concepte de la Vila
y Còrt tú n' haurás format.
donchs, t' espera oberts 'ls brassos
lo teú ver amich.

BARBANY

Per la copia

PEPET DEL CARRIL

DE BON MATÌ

(Á M' AYMIA)

L' auba 's desperta,
fuig la foscó,
Lo sol s' ens mostra
Ple de rojor
Los aucells piulan,
¡Quin dols piular!
¡Que 's grat m' aymia,
Matinejar!
De la rosada
Senten encar,
Las flors y herbetas
Lo dols besar...
Capá la vinya
Va lo pagés,

La gent de fábrika
A sos quefers,
Joliu nineta
Surt á campar..
¡Que es grat m' aymia.
Matinejar!
Lo sol escalta,
L' auba somriu...
Murmura l' aura
Son cant joliu ..
¡Que 's bell, tot canta!
¡Quin dols gosar!
¡Que 's grat m' aymia,
Matinejar!

Lo sol ja pica,
Fresch ventitjol,
Per camps y vilas,
Empren son vol ..
Ab suau fresqueta,
Tothom s' en va,
Ja ha arribat l' hora
D' aná á esmorzá...
Los aucells piulan!
¡Quin dols piular!
¡Que 's grat m' aymia
Matinejar!

ANTONI ROQUETA

Xanfayna'

—Ja veurás Barbut, ja que l' amo vol qu' aném á la professó, potser que ab aquet xarel-lo agafarém forsas per portar l' hatxa.

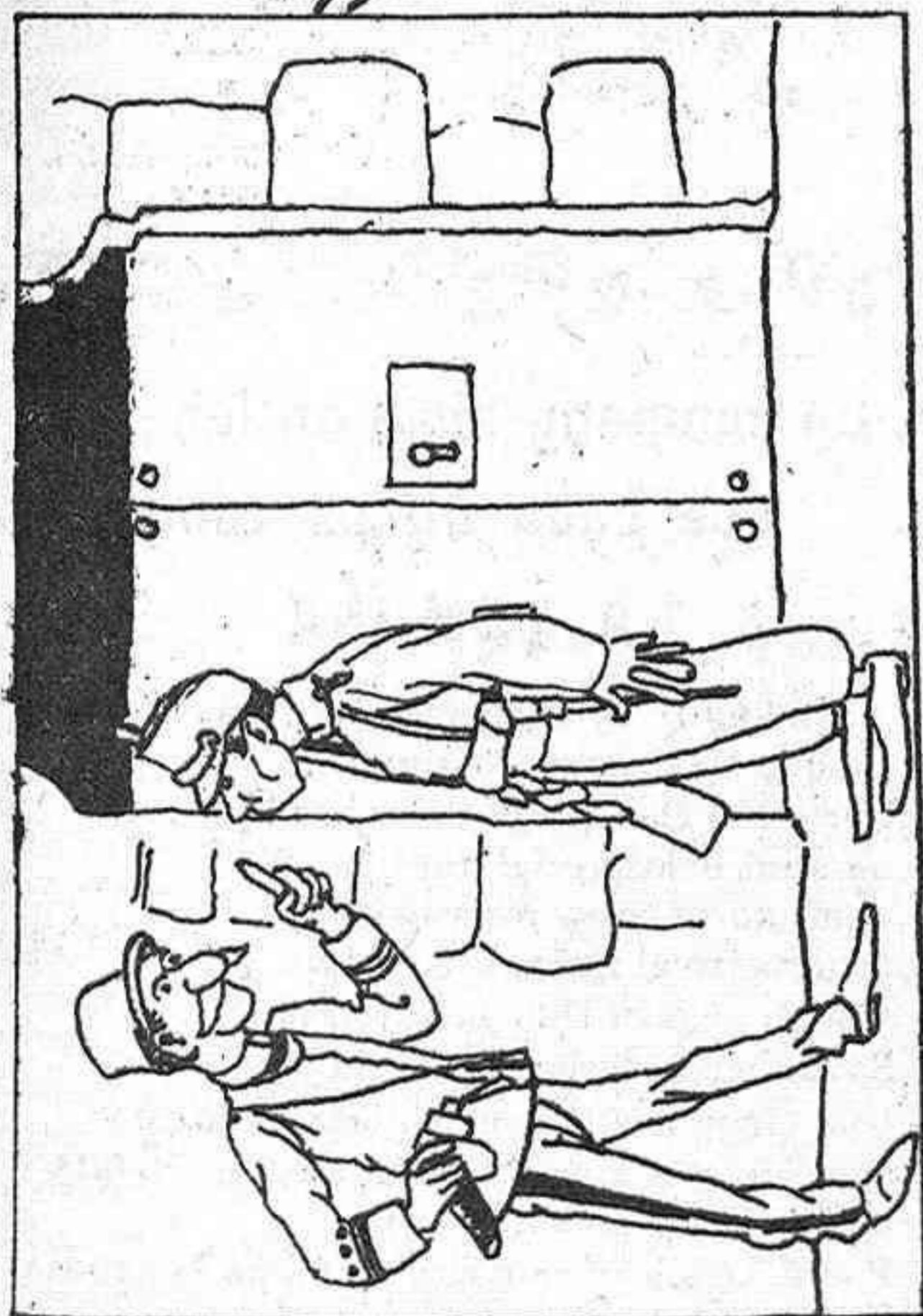
—Lo director d' orquesta de la Societat de balls «La dinamita» la qual ab motíu del Corpus dona ball, á l' ensorrada, extraordinari.

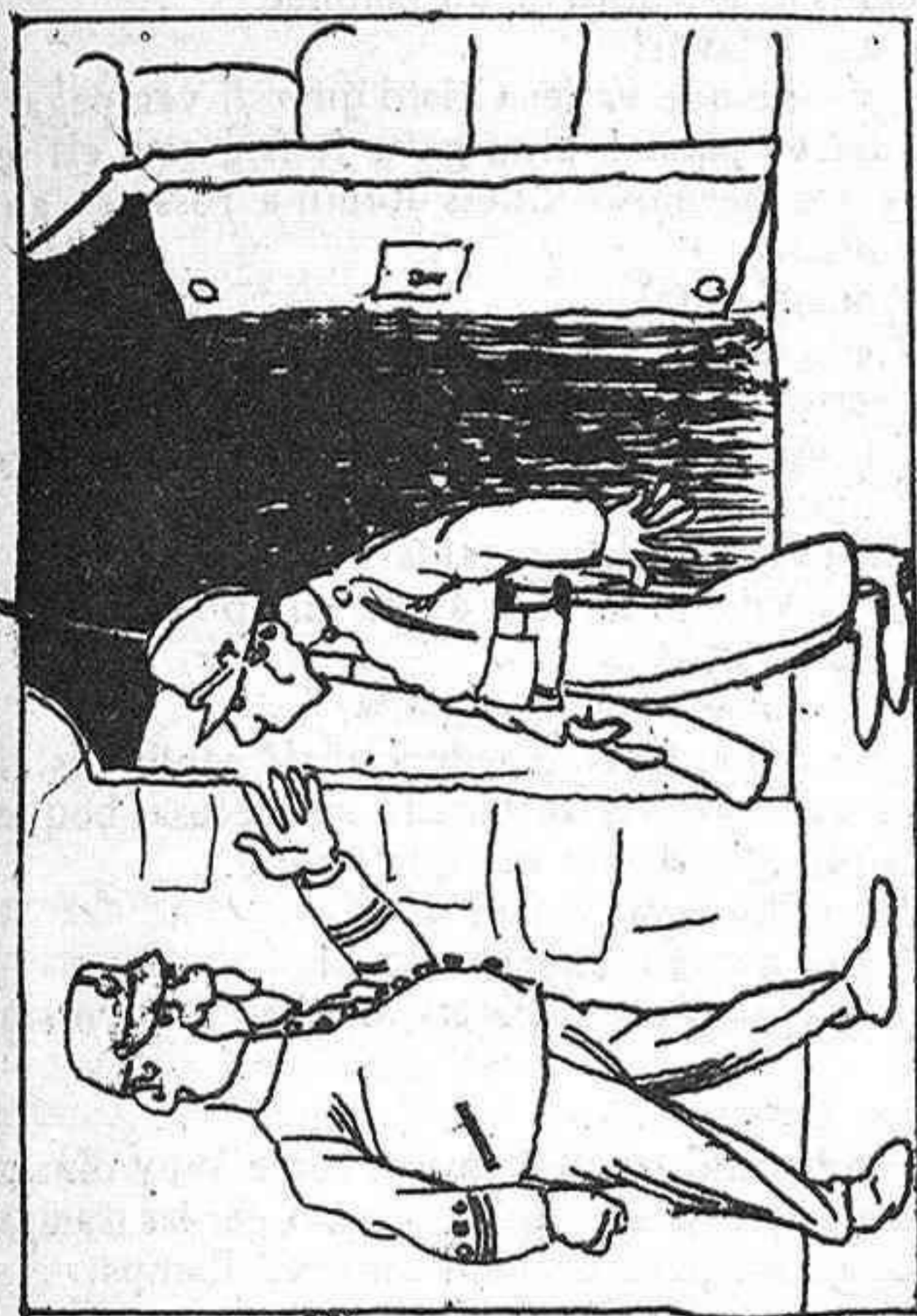
—¡Ditxosa malalfia! Sols ho sento perque no podré portar lo talem... com ho venia fent desde quaranta Corpus enrera.

—,Tan mateix, y que Deu me perdoni, li ha agra-hit ben poch aquet sacrifici!

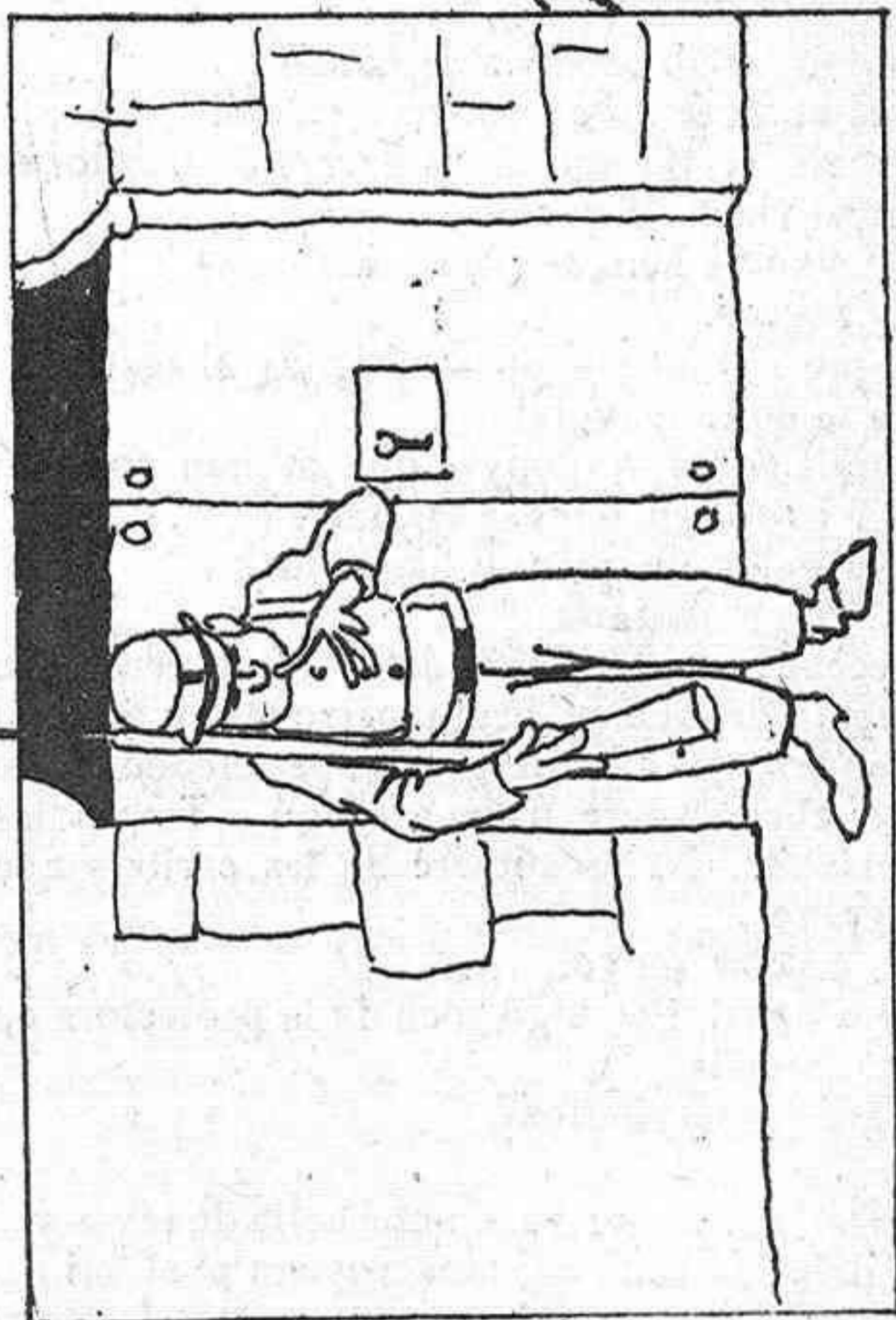
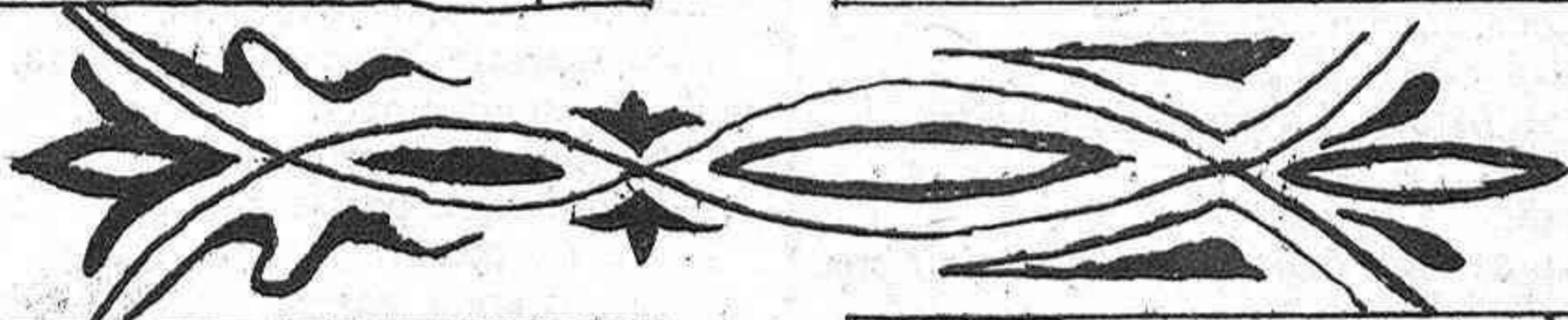
Conflicte resolt

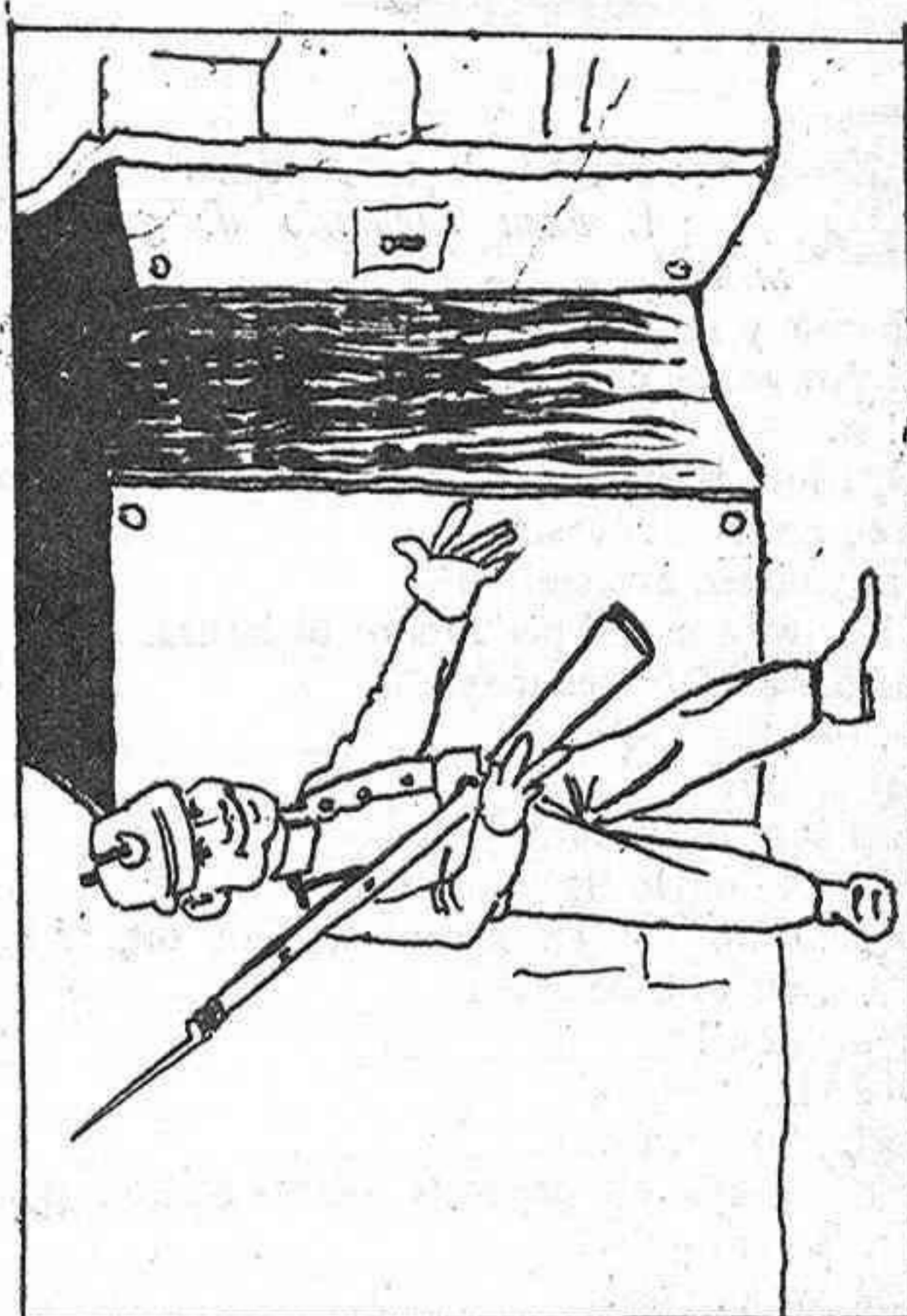
Diu lo capitá Quiñones: ¡Morrat, ja t' he dit que no la vull tancada aquesta porta.

Arriva 'l capitá Gutiérrez y exclama: ¡Animal, com s' ha de dir qu' aquesta porta la vull tancada!

¡Qu' ha de fer en aquet cas un soldat celós de son deber? ¡Ah, quina idea!

Potser deixantne mitja d' oberta y mitja de tancada, estarán tots dos contents...

SEGUÍNT EL CURS

ESPANTA sogres...! ¡10 céntims.
- ¡Al buen caramelo de goma y
mental!

- ¡Paperets y serpentinas!
- ¡Tu! No volías comprar paperets.
- ¡Ah! sí.
- Apa, trieu, trieu, que de mes fins y ben fets no 'n trovareu en tot el curs.
- Os buydarém el cistell.
- Be, be, ¡fora mans! per tots n' hi haurá.
- A mi poseumen tres mesuras.
- Apa, tres per vosté.
- A mi cinch.
- Ahont s' el ficará tant de paper.
- R-partiulo entre 'ls companys.
- Alto, alto no m' els arrebaseu! per tots n' hi hauran! Au, els esta be aixís?
- Perfectament!
- A Deu rexinxoladal
- Dongui, fassi 'l favor.
- Tu, no gastis ele paperets avants d' hora per una cara... tan ridícula.
- (Pocas vergonyas!).
- Ep, senyorets, ¿que no 'm pagan?
- Ah, sí, quan val tot plegat?
- Barato, molt baratet, un parell de pessetas.
- Alsa!
- Que diu are?
- Ay fill, son de molt bona materia y... molt ben fets.
- Els deu fer ab papers... de banch.
- Deus volguer dir ab papers... ridícols.
- No; els fa un que fa 'ls papers de traydor en una companyia d' *aficionados*.
- Y per' aixó 'ls hem de pagar mes cars?
- Apa buenas.
- Ay! murrís! pillets! pocas vergonyas! agafeulos!
- Que te bona senyora!
- Aquells pocas vergonyas que m' han comprat paperets y han fugit sense pagarmels.
- Y per valor de quant li han robat?
- De... cinch pessetas.
- Indecents! sembla mentidal! Aturat nena! No 'm se avenir de que hi hagin personas ab tan mal cor. Jo tan *sensible* á las desgracias per menudas que sigan, no puch veure patir á ningú. Tingui las cinch pessetas... las escatimaré de las caritats que faig als pobres.
- Ay... gracias senyor.
- Aném nena. Per algo soch de la protectora de plantas y animals...
- Paperets y serpentinas.
- Apartat. *Lolita* que venen una colla de joves y...
- No, dona, al contrari; vina passem p' el mi j... are fes la seria y n' 't diuhen alguna cosa fes com qui t' enfadas.
- Que delicios fora el cel si posehis angelets com vostés.

—No he vist nenas mes enciseras, no en tot el curs, en tot el mon.

—Quina sal; quina gracia!

—Aqueixas galtetas tan ben modeladas 'm donan tentacions d' estamparhi un petonet.

—Fassi 'l favor!

—Ayl... Sab que va fer Cristo quan li van pegar la bofetada? va parar l' altre galta Jo faig com ell sols perque sos hermosos ditets tornin á rossarse ab el meu cutis.

—(Aném Lolita).

—(Calla dona).

—Recristo quinas formas.

—Un maniqui no las te mellors qu' aquet parell de serafins.

—¡Els gegants! ¡Els gegants!

—No, a Vds. jo no las deixo ni p' els gegants ni per las trampas...

—Prou qu' els fan els gegants.

—Aixís dona, giris, parlim qu' als sentir els ritmes qu' acompassats surten de sa melosa boqueta sento aqui, al cor, una veu que 'm diu...

—Poca vergonya, vinam aqui.

—Y are, que vol aquesta dona!

—O 'm pagas els paperets, ó d' aqui no 'n surts viu.

—Pro senyora...

—(Ja veus Lolita quin jovent corre avuy dia... no 'ns volia deixar p' els gegants... ¡pro per las trampas!

—Pagam els paperets com cent mil llamps.

—Si no... ¡Milio, Joan, Enriquet!

—Si, esperals als teus companys ¡qui sab ahont pararan! Vingan els diners.

—Si no 'n tinch prous.

—Dom lo que portas.

—Mitja... pela.

—Au... y are á passeig.

—Passo senyores... passo... els xegants.

—Paperets y serpentinas...

V. CALDÉS ARÚS.

À un company molt antieh
que cada dijous compra

LA TOMASA

Un SONET 'm demanas? Aquí vá.

Lo que no t' asseguro siga bó:

Peró en fi com que ja saps qui só jo

admíral ó desprécial, tant me fá

A mi no 'm costa rés versificá;

concebeixo al instant, no ducto jo;

y si 'm negava DÉU la inspiració

SATAN me la daria; em consta já.

Que vinga d' allá hont vullga, la POESIA

subjecta está á ma veu: l' afany de GLORIA

no entela ma potentia fantasia:

Podré, amich de mon cor, no formá HISTORIA:

Peró he fet el SONET que jo volia

Per si guardarlo vols com á MEMORIA.

MARCELINO SANTIGOSA

Del meu forch

— ¡Tu ets capás d' erdevinar-me
ab lo que penso, vas dir!
— digué un jove al seu vehí—
Sempre que penso ab la Carme?
y l' altre ab paraulas breus
li va di ab reparo cab,
—Quan pensas, es... ab lo cap.
¡No pensas pas ab los peus!

Cert subjecte de Montblanch
quan una carta enviava,
á n' el busson la tirava
deixan sempre 'l sobre en blanch
Era reservat sens mida,

y es cla, ho feya 'l bon Parés
perque ningú sapigués
ahont anava dirigida.

A un pintó sens cap empaig
li van di —¿qué fas Canut?—
y l' altre, que no era mut,
respongue Mireu: faig faig

Lo *sabi* doctó Granota
diuhen que te un pa en cad' ull,
pero ¡ca! aixó es un embull
que li posan la gent tota.
Puíg ell ho diu casi ab greu:
si jo un pa en cad' ull tenia,
¿Com dimoni portaria
l' estomách tant buyt, diguéu?

Tingué un diari en sas mans
y va llegi don Anton
Chalet, se vende Razón...
carré tal número quants.
Llavoras franch y senzill
als del *chalet* aná á empendre
per si li volian vendre
un xich de seny pel seu fill.

¿Que vols cals? un que te rals
á un pintó va preguntá
y aquell pintó en catalá
—Cá, Coca, ca, poch cal cals!..
diu que li va contestá.

RAMPELLS

PER LA PATRIA

Si 'ls causants d' una guerra moguts per l' afany
de arriyar 'hont sos desitjos los hi forsan,
pensessin un xiquet més ab las víctimas que
fan á bon segur que mes de quatre voltas desistirian
de la seva temeritat. Exemples ne tením á mils, y
al parlar de víctimas no 'm refereixo als valents que
moren lluytant en lo camp de batalla, puig se fan
dignes de la corona de llor que la Patria reserva
sempre á sos fills, que donan generosament la seva
sanch y moltes voltas fins la seva vida, per batre
als traydors que la volen oprimir.

Me refereixo á las victimas morals ó sian las ma-
res, esposas y ninetas qu' esperan lo retorn del ena-
morat, per fer brillar en son cap lo sol d' hermosa
ditxa: á las mares que no poden viurer sense enmi-
llarse en los ulls del fillet de sas entranyas; á l' es-
posa, que anyora á son marit y sent dins son casal
un buit que la dessola al véurer á sos fillats expo-
sats á l' orfanesa. Aqueixas víctimas morals son
dignas de llástima y del mes solícit amparo per part
de la Nació.

De las moltes que podriam senyalar una d' ellas
es la Lluisa hermosa nena de vint anys.

Niuhet de sos amors es lo quint pis del carrer de
la Cera, hont ab companyia de sa pobre mare, viu
aqueix angelet que vingué al mon tant solzament
per sufrir.

Ab son penós treball manté á sa mare: mes aixís
com avants la Lluisa era felís, avuy no ho es. Son
dols cantar s' ha convertit en dolls de llágrimas que
tot treballant escapan de sos ulls al sol recort de
son aymat. Ficsa sa vista en l' agulla de la máquina
de cosir, mirant son rápit curs, sembla que parla ab
ella. De tan en tant s' alsa y corre vers lo balcó, tan
bon punt sent passar algún xicot que crida l' *última*
hora. A llavors sa cara se transforma, compra el dia-
ri y devora ab una mirada lae novas qu' aquell por-
ta. Torna á seure y prossegueix son treball. La vin-
guda d' una carta, es per ella una malaltía. La últi-
ma que rebé d' en Ricardo la va posar á las portas
de la mort. Lo seu estimat, lo meu Ricardo, com diu
ella, havia sigut ferit en lo atac de Cavite. Un bras
deixá per penyora en lo camp de batalla com á re-
cort de tan gloriosa jornada.

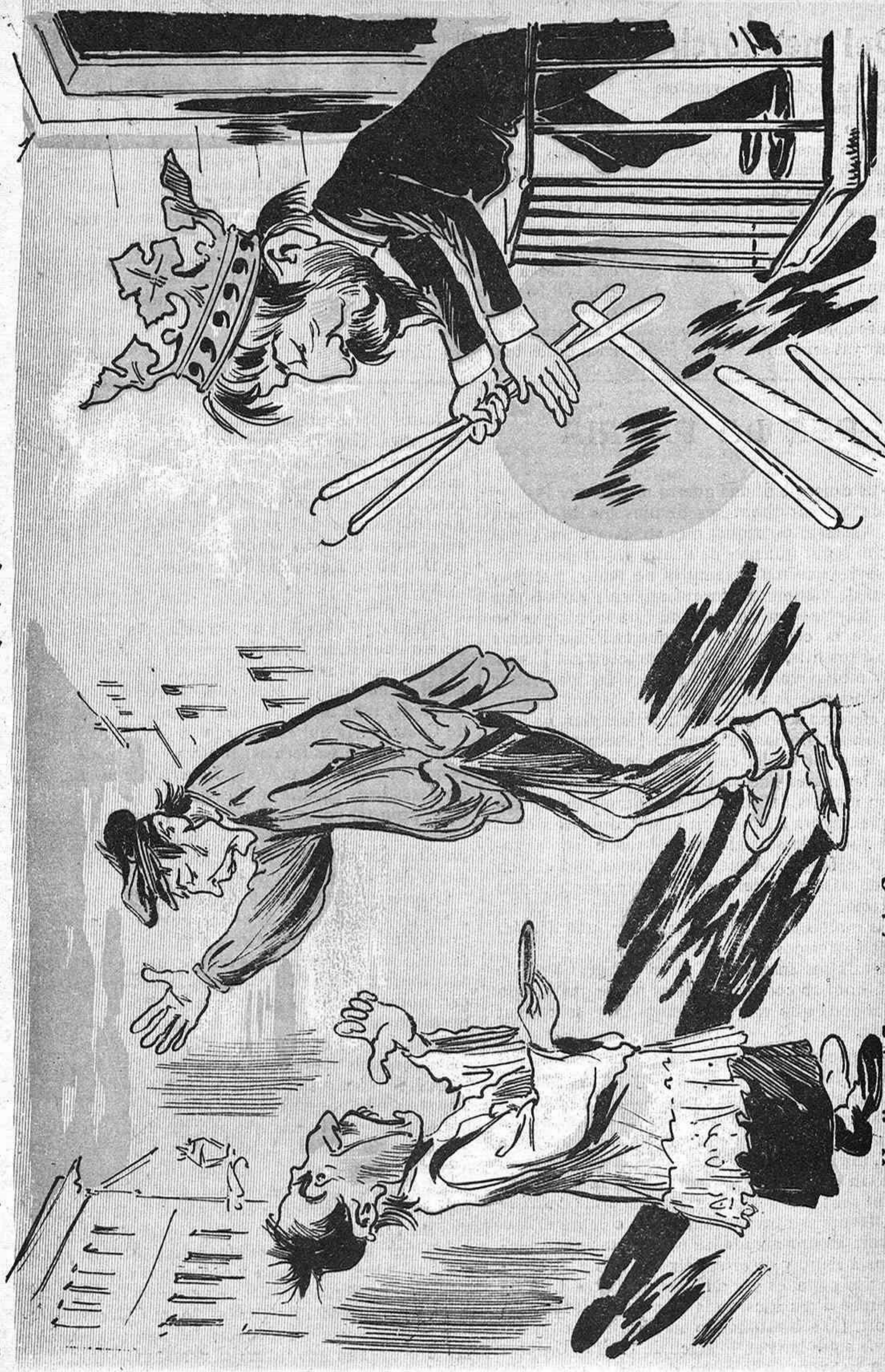
Inútil fora expresar lo dolor de la Lluisa al rebre
eixa nova. Com ferida per lo llamp c' ygué en terra
posant en perill sa hermosa vida Refeta aparent-
ment, torná á sa tasca, tornant secas las rosas de sa
cara, quant rebé un' altre carta d' en Ricardo di-
hentli que dins quinze dias fora á Cádiz ab la abso-
luta y que de Cádiz vindría aquí per unirseu devant
de Deu ab lo sagrat llas del matrimoni.

Aquesta fou per ella un bálсам que vingué á mi-
tigar sa forta pena.

¡Vindrá! ¡l veuré! ja no tornaré á separarse mes
de mon costat, se deya ella mateixa ab l' alegría que
sent un nen al regalarli l' objecte que son cor in-
fantil de bõ desitja. Mes com aqueixa vida es un
agredols, rebé un' altra carta setxada en lo sanatori
de Cádiz, en la qu' en Ricardo li deya qu' havent
empitxorat de sas feridas, li enviava 'ls papers ne-
cessaris perque 'ls casessin *in articulo mortis*; que
no desestimés aquella súplica que del fons del cor li
feya, puig tal volta sería l' únich favor que podria
ferli en aqueix mon. Boja Per lo dolor va fer tot lo
possible per enlléstit tant dolorós encárrech, y als
pochs días ho tenia tot dispost.

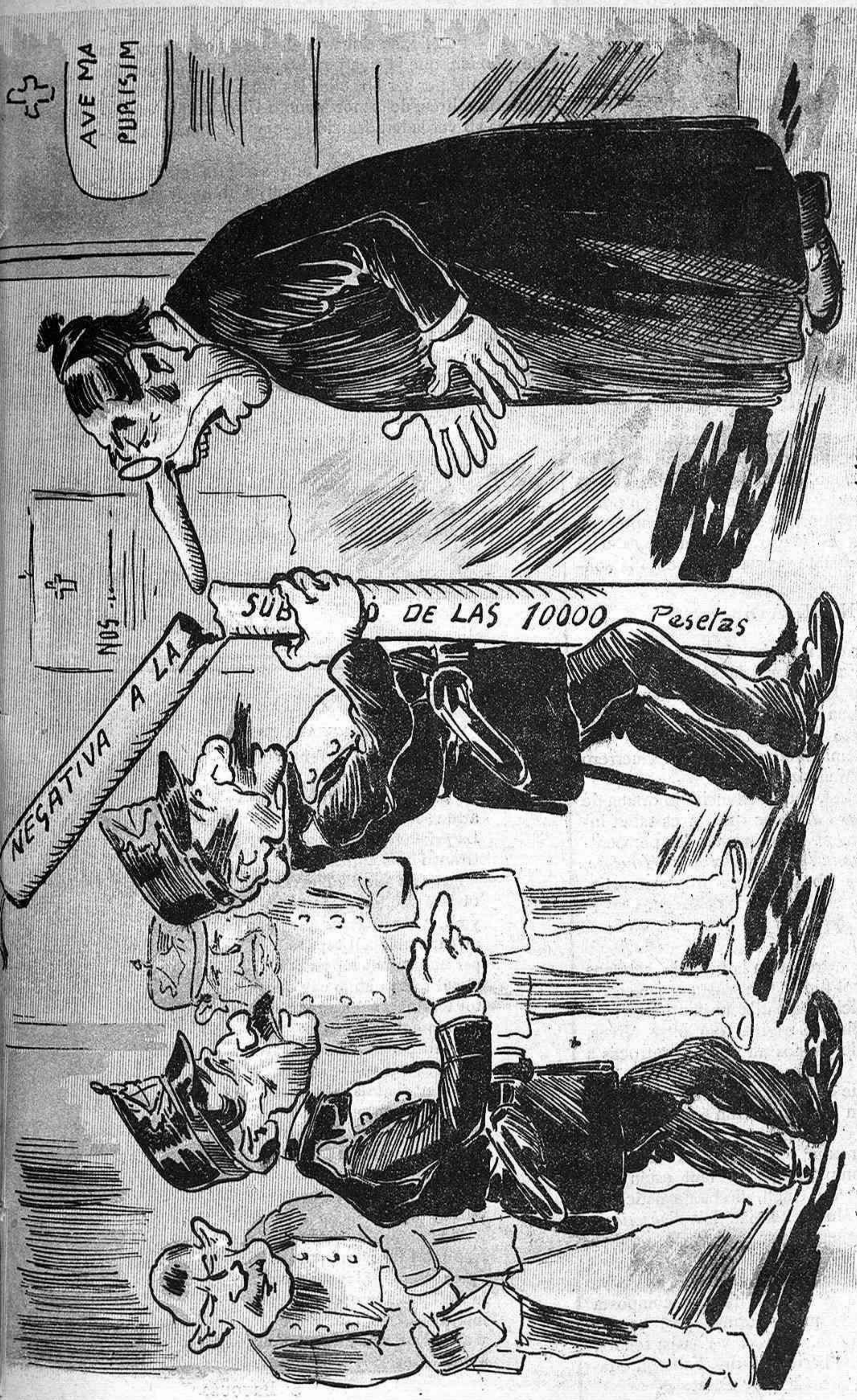
L' iglesia dels Dolors fou la destinada per eix cas.
A las sis del mati, la Lluisa, acompanyada de sa
mare y un vehí se presentá á l' iglesia. No era po-
ssible que ningú es pogués creure que 's tractava d'
un casament. La cara de la Lluisa anava traspostantse
per moments y dolls de llágrimas lliscavan de sos
hermosos ulls. Dins l' iglesia regnava un silenci sep-
ulcral. La claror macilenta del día, irragiada per
los colors dels vidres dels ventanals, donaba un no
se què de tristesa al quadro, qu' esblaymaba. Al en-
trar s' arrodillaren devant lo altar major iluminat
tan sols per una llantia que penjaba devant la patro-
na de la esmentada iglesia. Al cap de poch moments
un escolanet encengué dos ciris, comensant lo
capellá la ceremonia. Avants d' éser finida, lo tre-
pitx vingué á interrompre lo silenci que regnaba.
Era un vehí que duya un plech tancat. Al adornars
del paper groch dels telefonemas, la Lluisa fa un
crit. lo pren, lo llegeix y cau en terra morta. Era
un telefonema del sanatori participant á la Lluisa la
mort d' en Ricardo. Ben prest lo ministre de Deu
tinguè de cambiar las oracions del seté sagrament,
per lo trist salm que 'ls morts demanan.

SANTIAGO BOY

—Un dícret! Com que á la Casa gran ens han tancar la porta, jun dineret per la professó!
 —Pren paciéncie, nov: també 'ns la tancan als obrers que no tenim feyna y passém mes d'úsria que vosaltres!

Perque 's vegi que no 'ls fa'ia la *cera* per professors, un de la Portaferrisa ne tirará pels balconés.

— Venimos de part del Achuntament á llicar-le al señor este *pascual* para la professó.
 — Digui 'ls á n' aquells juheus, qu' el senyor ja s' ho creya que 'ns vindrían ab aquet *ciri* trencat.

TEATROS

PRINCIPAL

Ab las funcions del diumenje passat, doná fi la temporada que la Sra. Tubau ab sa *troupe* ha vingut fent en la passada Primavera.

En la funció de despido se pogué convencer de las simpatías que té en nostre públich, ja que pera acallar l' aplauso del públich, se vejé obligada á prometer una próxima visita.

ROMEA

Després d' unas quantas funcions per la *colla* del Teatre Intim, que dit sia *inter-nos* presentan las obras ab escrupulosa propietat, desde dilluns hi actúa la companyia de sarsuela de 'n Pepe Gil, reforsada ab la *salada* Pepeta Alcacer.

Com es de supossr l' obra del cartell diari es *Bohemios* que obté una execució molt regular.

Las funcions se donan per seccions y per lo variat repertori fins are posat y que sabém hi ha en porta, augurém una bona temporada si 's té en compte que la Empresa ha dotat al teatro de ventiladors eléctrics, á fi de fer agradable sa estancia en ell á la concurrencia.

NOVETATS

A l' hora d' entrar en máquina lo present número que s' ha hagut d' adelantar á causa de la festa del Corpus, tenía lloch la inauguració de la temporada de istiu que com saben nostres lectors, es ab la gran companyia del teatro Espanyol de Madrit, á qual frente hi figuran los eminentes actors Maria Guerrero y Fernando Diaz de Mendoza.

Pera la obra de debut, estava anunciat lo drama de Tamayo y Baus *Locura de amor* que ja es sabut interpretan admirablement ab dos artstas los personatjes histórichs de *Juana la loca* y *Felipe el Hermoso*, vestint además l' obra ab grandiosa propietat artística.

TIVOLI

El ramo de azahar estrenat en la passada setmana es una sarsuela que vol pintar una costum navarra y son final melodramátich la espatlla bastant.

La música que 's diu ser original del mtre. Vives, marca á aquet autor lo menos un sigle de retrocés á otras obras sevas.

Sembla mentida que el que ha compost *Bohemios*, se firmi ab lo seu nom y apellido com á autor de *El ramo de azahar*.

Pera diumenje proxim s' anuncia la funció de despido d' aquesta companyia per lo tant, están preparats los beneficis de 'n B. Güell, director artístich de la companyia; Srtas. Muela, heroina dels *Bohemios* y d' en A. Gonzalez, conegut per casi tot lo públich per en Gonzalitos.

Pera la setmana entrant, ja s' anuncia una nova companyia que será d' ópera italiana composta de elements valiosos ja que hi forman part com á tipples las Srtas. Santoliva, Rabasa y Casals; tenors, Srs. Ferrari y Maristany; baritonos, Srs. Fabaron, Marin y Serazzi y baixos Srs. Cappa y Casas.

Además per lo notable quarteto Huguet-Utor-Aragó - Perelló, se donarán algunas representacions de *Marina*, que ja siga per los elements esmentats, com també per ser ab ellas las funcions de despido entre nosaltres, del tenor Manolo Utor, fa que sia esperada ab verdadera fruició la sempre aplaudida ópera de Arrieta.

Ab fonament preveyém una serie de plens ab la dita *Marina*, y una bona campanya ab lo *elenco* contractat.

CATALUNYA (ELDORADO)

Avuy dona principi la temporada d' istiu ab la companyia comich - dramática del teatro de la Comedia de Madrit, que dirigeix D. Joan Balaguer y de la que 'n forma part la renombrada actriu D.ª Rosari Pino.

Pera la obra de debut, s' ha escullit la de Capus y Arene traduhida per A. Danvila, titulada *El adversario* y que en Madrit tingué molt bon éxit.

LAS ARTS

Va estrenarse dijous passat lo quadro dramátich, *Alegria* de D. Joan Marxuch, havent obtingut un éxit més que satisfactori entre otras cosas per ser una lliçó ben encertada per la policia que fa detencions á tort y á dret.

Lo Sr. Marxuach en aquesta obra pica fondo y se 'l ha de felicitar.

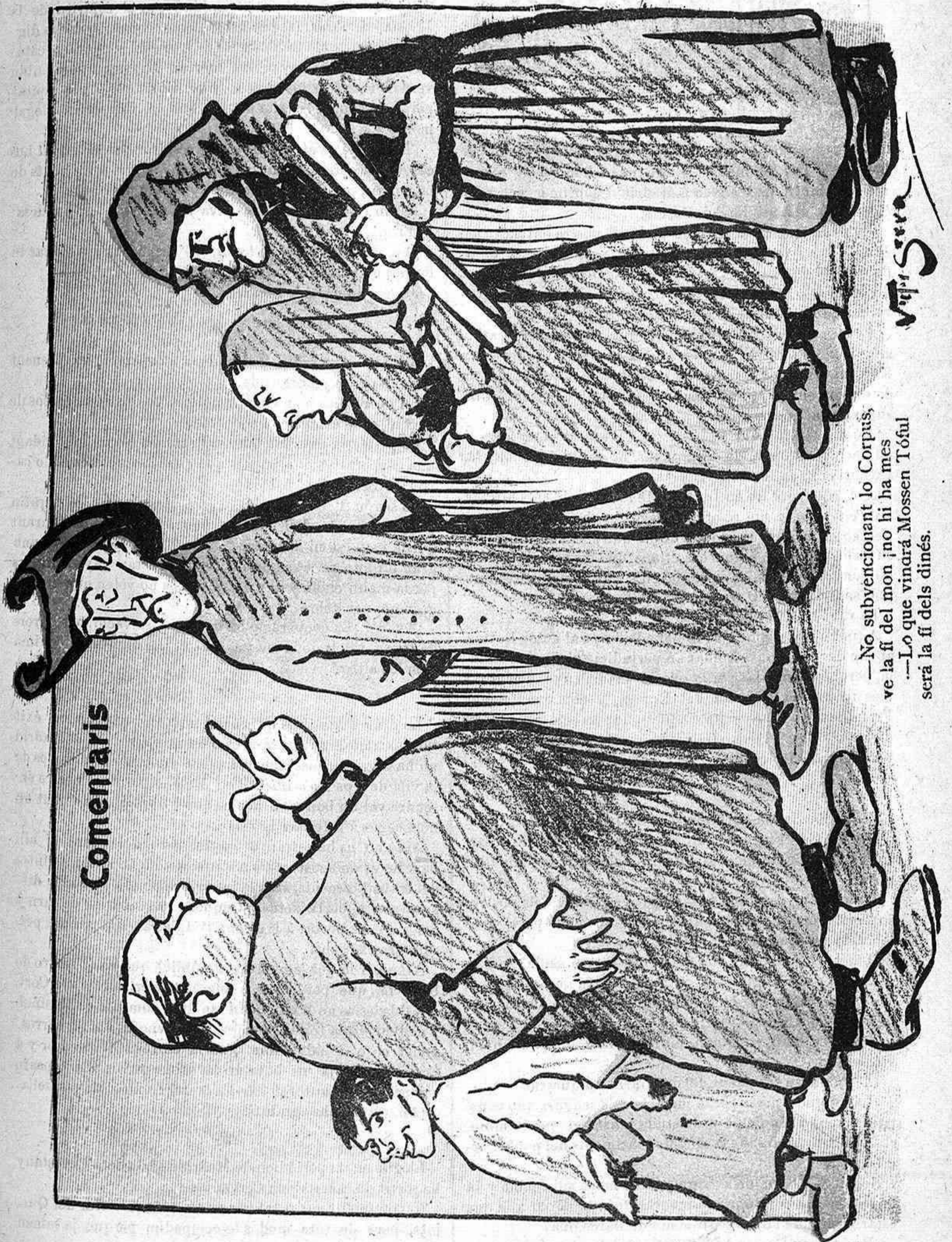
UN CÓMICH RETIRAT.

L' HIVERN

«MALA NEGADA FASHI»

Cami del sur va fent via
lo fret boy esperonat
pel caball del sol qu escampa
arreu son caldejat baf.
La primavera l' empayta
tirantli fiors á grapats
y hasta 'ls aucells l' esvalotan
füetejantlo ab sos cants
y ell, l' hivern, mes que depressa
ab capa y el coll tapat
per un groixut tapabocas
al pol marxa ab lo cap baix
tot tossint y estornudantne
y ab la goteta penjant
malehit per cent mil tisichs,
per cent mil vells execrat...
y jo á n' els tals infelissos
m' uneixo per protestar
contra lo imperi tiránich
del hivern, qual jou pesant,
ab resignació d' ovella,
aguanta l' humanitat
durant mitj any... Jo 'n protesto
y crido ab veu de marrá,
¡que móri l' hivern! ¡que móri!
¡que may mes aixequi 'l cap
lo fret! y.. que prenguin tila
metjes, sastres, fabricants
y altres mil sense conciencia
á qui 'l fret, fa 'l caldo gras.

S. BRUGUÉS.

Comentaris

—No subvencionant lo Corpus,
ve la fi del mon jno hi ha mes
—Lo que vindrà Mossen Tóful
serà la fi dels dinés.

V. Serra

Varias vegades haviam dit que 'ls madrilenys eran noveleros y impresionables, y ara 'ns ho han probat plenament ab motiu de l'anada a Madrid del primer actor del Teatro Catalá don Enrich Borrás.

Hem de comensar dihent que, al nostre entendre, en Borrás es un actor verament notable, potser com á actor de brahó, de forsa, 'l primer d'Espanya, pero d'aixó á dir, com ha dit los madrilenys, qu' es millor qu' en Novelli y en Zacconi hi ha cent lleguas de distancia.

Es més, creyém que 'l mateix Borrás deu haverse avergonyit al enterarse de que 'l posavan per demunt d' en Zacconi, un actor, que per fer justicia al actor catalá, hem de dir qu' en Borrás admira, respecta y li concedeix una superioritat enorme.

Aquell *Otello*, aquella *Mort Civil* y tantas obras que fa en Zacconi d' un modo encantador, no es facil que may las executi com ell lo nostre Borrás.

Ara comparat ab en Diaz de Mendoza y ab en Thuiller, en *Terra Baixa*, qu' es obra encarnada ab lo modo de ser del actor catalá, no hi ha dupte que l' Enrich Borrás es superior als dos actors castellans, que després de tot son dos actors delicats, de saló, que en l' alta comedia aventatjan, sens dupte, á D. Enrich.

La rahó en son lloch.

Aquet entusiasme ó bombo madrilenyo al actor Borrás, al cap de vall, pot redundar en perjudici del Teatro Catalá, perque encoratjat per la ovació madrilenya demanará mes diners á la empresa del Romea, y com que l' amic Franquesa quan se tracta d'aquet punt no está per brochs, dirá que no, y 'l Teatro Catalá 's quedarà sense un actor verdaderament notable.

Cada dia 'ls sentireu parlant de Jesús y sas doctrinas, als que 's vesteixen pe 'l cap; pero quan se tracta de posarlas á la práctica aqueixas doctrinas, ja son figas d' un altre paner.

Tots estém enterats de la negativa rodona dels nostres concejals republicans á concedir una subvenció pera la celebració del Corpus.

Donchs bé, aixó ha picat com un escorsó, en la epidermis de la gent d' iglesia y ja tenim *nada menos* que al *Eminentissim Sr.* Cardenal despenjantse ab una crida á la gent de sentiments religiosos, que, á dir veritat, no té res que veure ab aquella humilitat y mansuetut d' aquell Redemptor.

Llegeixin un fragment del document en qüestió:

«La resolució presa per la majoria dels senyors que constitueixen lo Municipi, protestada felisment per la minoria, que representa los verdaders sentiments del poble barceloní...»

Nego: Si la majoria hagués acordat la subvenció y la hagués negat la minoria allavoras fora la minoria la que estaria renyida ab los sentiments de Barcelona.

«Puesto por Dios, sin méritos de nuestra parte...»

Si no té mérits y Deu va colocalo en lo lloch que ocupa, es negarli un dels dons mes poderosos al Creador, qu' es la infabilitat, puig poguent triar podía concedir la birreta á qui no estés exent de mérits.

Hemos resuelto, de conformidad con el espíritu de la Iglesia, celebrar la procesión con el concurso de las dignísimas autoridades Sociedades y demás elementos católicos, que constituyen las fuerzas vivas y representan verdaderamente los deseos y sentimientos de la capital; para que suplan la falta de los que la representan legalmente.»

¡Tornembi! ¡Vaja un modo de respirar per la ferida! Los católichs representarán las forsas vivas y 'ls sentiments de la capital; pero venen eleccions y surten derrotats.

Per lo tant no son forsas vivas, sino forsas.. de flaqueza ¡Prou!

¡Ay, concejals republicans, si 'l cardenal pot donar in formes de vosaltres á n' en Pere Botero!

Ja sento furtor de socarrim.

Aquesta obra santa, l' obra de la cooperació va prenent cada dia nova embranzida.

En pochos días hem tingut notícia de dos nous passos de gegant en lo camí de la cooperació.

Lo primer es la unió dels empleats del Municipi fundant una cooperativa d' aliments que queda establerta en lo carrer de Bellafila n° 5, baixos.

Lo segón l' establiment d' un Restaurant cooperatiu efectuat per la dependencia mercantil Dit Restaurant queda instalat en lo carrer de Mendizabal, y ha de ser una gran millora pera 'ls que no poden gastar gayres diners per la manutenció y al mateix temps no volen que 'ls donguin gat per llebre.

¡Avant! ¡La cooperació ha de ser la salvació dels obrers de brusa, y dels de la levita, que son tan dignes de llástima com los altres!

Lo drama *Els Vells* qu' entre nosaltres tingué un éxit tant extraordinari, perque es obra que s' ho val, á Madrid no ha lograt entusiasmar, havent anat millor als caps de la vila de l' os *Lo mistich* d' en Rusiñol, qu' al nostre entendre val un bon xich menos que l' obra qu' ha donat un nom segur á l' Ignaci Iglesias.

Aixó no 'ns ha estranyat gayre, perque la gent d' allí baix no están acostumats á vinre la vida de miseria dintre del treball escarnit, sino la miseria amanida ab cants, ditxaraxos y borrarxeras, y aquells personatjes de carn y ossos qu' ha portat á l' escena l' Iglesias, son per ells personatjes exótichs.

Aixó per lo que 's refereix al públich que va al teatro de bona fé, que per lo que s' refereix als crítichs de la Cort, si á l' Iglesias no li vingués d' un duro com á n' en Rusiñol, y convidés á la tonda, y emprengués viatjes ab lo corresponet coro d' aduladors, hauria carregat l' nicenser y á horas d' ara ja 'ns hauria fet sabnr qu' en Shadspere comparat ab l' autor d' *Els Vells* ero un xicot de mamella.

¡Ah, estómachs agrahits!

Llegim en un periódich de Madrid que 'l poeta Cavestany ha sortit de caeso ab en Cervantes

Naturalment, qu' 'l tal Cervantes no es l' autor del Quijote, pero de tota mod's lo compadim perque, ja sabém com acabarà aquesta cassera:

Ab los sarrons plens de ripis dels que ja fa alguns anys bé servint al públich lo Sr. Cavestany.

Mentres el Pollo d' Antequera pronunciava l' altre dia un discurs necrológich en lo Congrés, per la mort d' Isabel II, los republicans sortiren del saló de sessions

Y no sortiren precisament per haver recordat la vida de la morta, sinó porque l' autor de la cé ebre frase «Acabó para siempre la raza expúrea, etc. etc.» no convertís lo Congrés en peluqueria.

¡Frenent lo pel als diputats!

A Bobadilla del Campo una dona va parir un noy á primers d' aquet mes.

Després d' estar completament restablerta 'l metje va donar-la d' alta; pero ¡horror! al cap d' uns quans dias tenia un' altra criatura.

Lo marit d' aquesta bona dona está tement que la broma no 's repeteixi, y té rahó, porque una dona com aqueixa es com un revólver de sis tiros, que te balas de repuesto.

De viatge

Ja soch dintre del cotxe de tercera;
ja sento la senyal del conductor;
m' aixorda lo xiulet que fa la máquina
vibrant estruendorós.

Ja sento 'l trontollar del tren que arranca;
me tapa 'ls esperits lo fum negrós
que llensa, y el vapor que ab ell s' escapa,
transformat en ruixim mitx mullador.
Adeu!; ja estém en dansa, ja endarrera,
deixém á la Estació;

los passatjers s' amotllan al asiento;
conversa general s' arma entre tots;
tant prest, son las conversas de politica,
com del temps xafogós.

—Y en tant lo trontollar del tren que corre
acompassat, nos deixa sorts á tots.

Los camps y las montanyas qu' atravessa
lo tren, ab son furor,
ne pasan com centellas pe 'ls ulls nostres
perdentse allá d' enllá del horitsó...

A cada punt, ab forta sotregada
que 'ns fa remoure á tots,
se para 'l tren en sech y una veu clara,
anuncia que arrivém á una Estació.

¡Que 'ns triga l' arribar á la que espero!
sols n' hem passadas dos;
fins á disset que 'n faltan; ¡quina estona,
li resta de sufrir á lo meu cor!

Cansat de contemplar lo bell paissatge,
ab un del meu costat que 's molt graciós,
per veurer si parlant melló 'l temps passo,
conversa entaulo jo.

Sos acudits, que riure al auditori
ne fan, á n' á mi nó;

perque mon cor está tot ple d' angunia
y res logra distreurer al meu cor.

No ot stant, de mica en mica y una á una
ne passen las ditxosas Estacions,

Ja 'n faltan no més set; un' hora justa,
y podré dir: ¡Ja hi soch!
¿Qui sab si á la Estació que vé, el diari
comprés, á n' als xicots,
que 'l cridan ab sa veu aixordadora?
potser llegint, mes curta l' hora fós...
Probémho!.. Be!; ja 'l tinch; llegim els partes;
veyám que fa el Marróch.

No res!; batallas sempre y pocas baixas
pe 'l Pretendent y á mils l' Emperador
¡Ba! ¡bá!; aquestos diaris sempre cantan
la mateixa cansó.

Ja n' hem passadas tres; ne restan quatre;
mitxa hora sols me falta; ¡calla cor!

Fumém!; me distreuré mirant com puja
lo fum semi-negrós

enlaire, y passejantse en petit núvol,
ne busca la sortida del vagó.

¡Que rápidas que passen las montanyas
de Montserrat gloriós!

La vista me recorda dolsas gestas,
de ditxa que gosí sent encar noy...

Ja som á la darrera; ja las casas
del poble á que vaig jo,

s' oviran allá al lluny; un quart me falta;
¡com salta d' alegría lo meu cor!

Ja xiula, sotregada y gran fumera;

Ja som á la Estació;

ja veig á ma familia que m' esperan;

ja puch ben dir: ¡Ja hi soch!

JOSEPH VILÁ ORTONOBES

Petit nocturn

Al passar pel teu carrer,
ahir nit, prop de ta casa,
vaig senti un murmull estrany
que 'm va gelá 'l cor y l' ánima.
Va gelarme totalment,
deixantme fet una estatua,
sense forsas per llensar
un sospir ó una paraula
Puig lo murmull era dols
com un ritmich cant de fadas,
tendre com una ilusió
seré com una esperansa...
Mes prompte me vaig refer
y foll de gelos y rabia
als vidres del teu balcó
vaig fixar mos ulls ab ansia.
Y qual no fou mon... consol,
quan vegí de que 's tractava,
eran las flors que alli tens
que tos petons me robavan!

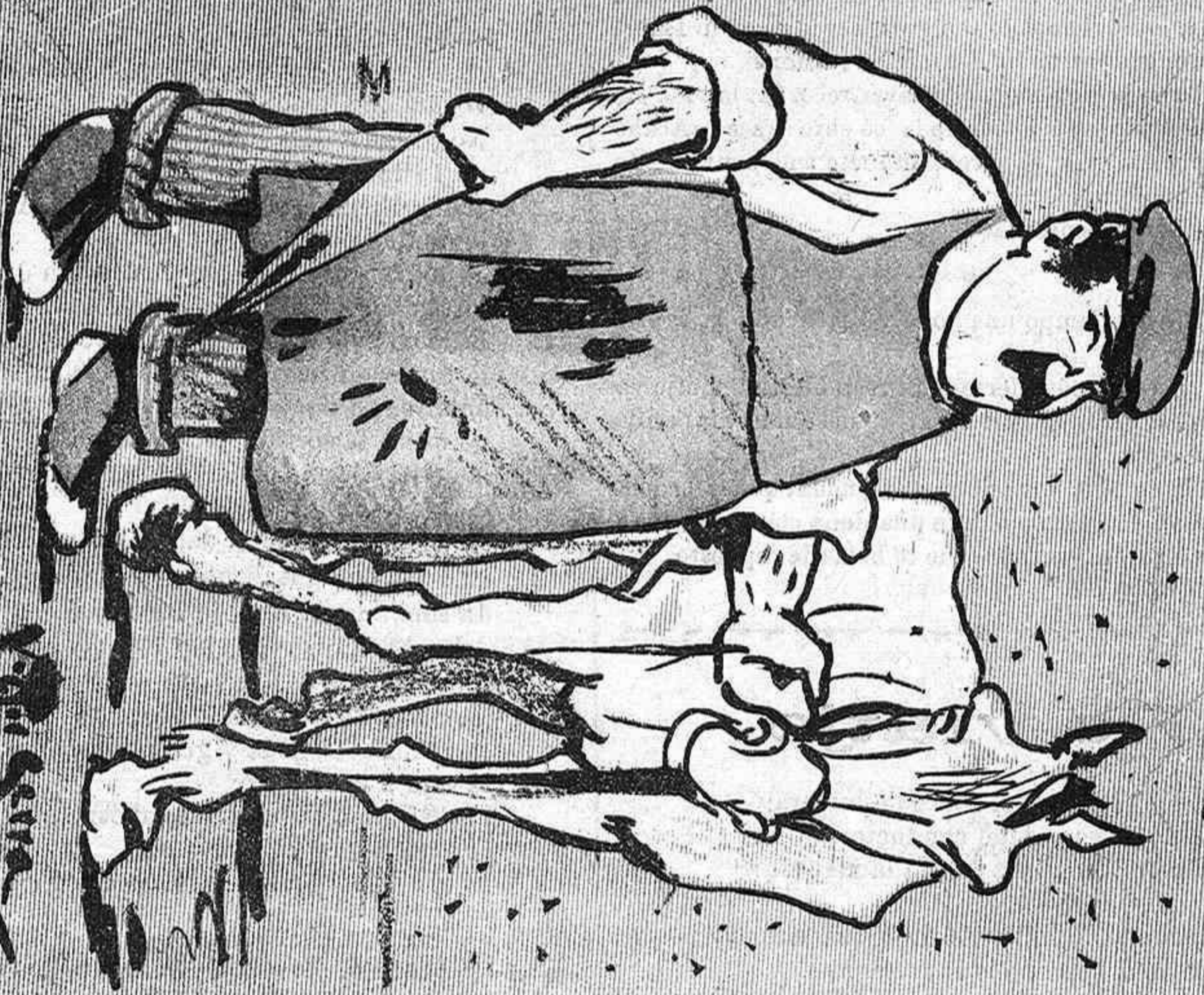
EMILI REIMBAU PLANAS

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Festa hípica

Un carnicer y un caball
qu n' han sigut refusats.

Un noble y la seva bestia
en lo concurs premiats.

